

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kaupunginhallitus, § 330, 02.09.2024
Tilapäinen valiokunta, § 14, 23.08.2024

§ 330

Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle

TRE:3261/00.01.05/2024

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 330

Valmistelija / lisätiedot:
Yli-Rajala Juha

Valmistelijan yhteystiedot

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285 ja johtava juristi Riikka Viitaniemi, 050 526 3225, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle:

Tilapäisen valiokunnan hankkiman selvityksen perusteella todetaan, että apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena. Apulaispormestari Ilkka Sasille ei ole syntyneessä tilanteessa myöskään voitu osoittaa kaikkia apulaispormestarille kuuluvia tehtäviä.

Koska kyse on ensisijaisesti kaupunginvaltuuston poliittisesta ja muusta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, kaupunginhallitus ei ota kantaa siihen, tuleeko apulaispormestari tässä tapauksessa erottaa luottamuksen menettämisen perusteella.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle:

Tilapäisen valiokunnan hankkiman selvityksen perusteella todetaan, että apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytymistä ja rikosepäilyä koskevat mediakirjoitukset sekä negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena. Koska kyse on ensisijaisesti kaupunginvaltuuston poliittisesta ja muusta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, kaupunginhallitus ei ota kantaa siihen, tuleeko apulaispormestari tässä tapauksessa erottaa luottamuksen menettämisen perusteella.

Esteellisyys

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Ilkka Sasi ilmoitti olevansa asianosaisena esteellinen asian käsittelyyn. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 §:n 1 momentin 1)-kohdan perusteella ja hän poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Kokouskäsittely

Esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

"Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle:

Tilapäisen valiokunnan hankkiman selvityksen perusteella todetaan, että apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena. Apulaispormestari Ilkka Sasille ei ole syntyneessä tilanteessa myöskään voitu osoittaa kaikkia apulaispormestarille kuuluvia tehtäviä.

Koska kyse on ensisijaisesti kaupunginvaltuuston poliittisesta ja muusta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, kaupunginhallitus ei ota kantaa siihen, tuleeko apulaispormestari tässä tapauksessa erottaa luottamuksen menettämisen perusteella."

Puheenjohtaja totesi näin muutetun päätösehdotuksen olevan päätöksenteon pohjana.

Iiris Suomela poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Perustelut

Kaupunginvaltuuston 1.7.2024 § 101 päätöksellä asetettu tilapäinen valiokunta on pyytänyt kaupunginhallitukselta lausuntoa apulaispormestari Ilkka Sasin erottamisvaatimuksesta sekä apulaispormestarin luottamuksen menettämisen syistä.

Tilapäisen valiokunnan valmistelutehtävä

Valtuusto asetti 1.7.2024 § 101 tilapäisen valiokunnan valmistelemaan valtuustolle mahdollista apulaispormestari Ilkka Sasin erottamista.

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan apulaispormestaria Ilkka Sasi on ollut epäiltynä rikoksesta, joka on esitutkinnassa ja syyteharkinnassa nimikkeellä seksuaalinen ahdistelu ja alkoholirikos. Länsi-Suomen syyttäjäalueen aluesyyttäjä Joni Köykkä on tehnyt asiassa 26.8.2024 syyttämättäjäättämispäätöksen. Syyttäjä on katsonut, ettei rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi ole todennäköisiä syitä. Kuntalain 35 § mukaisesti tilapäisen valiokunnan tehtävä on valmistella valtuustolle päätösehdotus toimielimen luottamushenkilöiden mahdollisesta erottamisesta. Tätä valmistelua varten tilapäisen valiokunnan tulee koota asian ratkaisemiseksi riittävä selvitys, kuultava hallintolain 34 § mukaisesti asianosaisia sekä lisäksi kuntalain 35 § mukaan pyydettävä kaupunginhallitukselta lausunto. Tilapäisen valiokunnan kokoamat lausunnot ja muu aineisto ovat esityslistan oheismateriaalina.

Epäluottamus erottamisperusteena

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Luottamushenkilön erottamattomuuden periaatteella kunnallishallinnossa tarkoitetaan luottamustoimen jatkuvuutta ja luottamushenkilön aseman erityistä pysyvyyttä. Kunnan luottamushenkilön aseman erityinen pysyvyys tarkoittaa sitä, että luottamustoimi voidaan päättää kesken toimikauden vain laissa erikseen säädetyn toimivallan perusteella.

Vuoden 1995 kuntalaissa otettiin kunnallishallinnossa käyttöön ns. sovellettu parlamentarismi, jolla pyritään poliittisen vastuun tehostamiseen. Valtuuston aseman ylimpänä toimielimenä katsottiin edellyttävän, että luottamushenkilö voidaan erottaa epäluottamuksen perusteella. Hallintovaliokunta arvioi, että säännöksellä on merkitystä jo olemassaolollaan. Samassa yhteydessä kuntalakiin otettiin pormestarin ja apulaispormestarin erottamista koskevat nimenomaiset säännökset. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta. Erottaminen voi perustua poliittiseen harkintaan, minkä vuoksi laissa ei ole säädetty erottamisperusteista.

Hallinnon oikeusperiaatteet rajoittavat valtuuston harkintavaltaa, eikä erottaminen saa perustua mielivaltaan. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää viranomaisen toiminnan edistävän viranomaisen oman tehtävän toteuttamista ja kulloinkin sovellettavan lain tavoitteita. Viranomaisella ei saa olla toiminnassaan vääriä vaikuttimia – harkintavaltaa ei saa käyttää väärin.

Kuntalain 34 §:n soveltamisesta on vain vähän oikeuskäytäntöä tai oikeuskirjallisuudessa esitettyjä kannanottoja. Tämän vuoksi tilapäinen valiokunta pyysi valtuustolle valmisteltavan päätösehdotuksen tueksi Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunnan kuntalain tulkinnasta ja luottamushenkilöiden erottamattomuusperiaatteesta, luottamushenkilöiden erottamisen perusteista sekä poliittisen harkinnan merkityksestä.

Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto

Suomen Kuntaliitto ry:n 6.8.2024 päivätyssä lausunnossa todetaan muun ohella: ”Epäluottamus voi perustua yksittäisen luottamushenkilön tapauksessa esimerkiksi tämän toimintaan tai käyttäytymiseen luottamustehtävässä tai sen ulkopuolella. Epäluottamuksen syynä voi olla myös toimimattomuus tai passiivisuus tehtävässä. Perusteena voi olla myös esimerkiksi rikosepäily tai sopimaton käytös. Merkitystä ei ole sillä, johtaako esimerkiksi rikosepäily myöhemmin oikeudellisiin seuraamuksiin.”

Lisäksi Kuntaliiton lausunnossa todetaan: ”Luottamus tai sen puute ovat arvostuksenvaraisia ja herkkiä muuttumaan ajan ja olosuhteiden mukaisesti. Poliittiselle harkinnalle luonteenomaista ylipäätään on myös muiden kuin ”puhtaasti” oikeudellisten näkökohtien huomioon ottaminen. Tällaisia näkökohtia ovat yhteiskuntapoliittiset päämäärät ja myös esimerkiksi kaupungin julkisuuskuva: minkälaisia arvoja kaupungin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

toiminnoissa vaalitaan, toteutuvatko ne myös käytännössä ja puututaanko arvojen vastaiseen toimintaan. Riittävä luottamus on edellytyksenä sille, että luottamushenkilö voi toimia tehtävässään menestyksekkäästi. Siten luottamuksen voi menettää, vaikka luottamushenkilön menettely ei olisi juridisesti arvioiden suorastaan lainvastaista tai rikosoikeudellisesti rangaistavaa. Tätä juuri voi pitää poliittisen harkinnan ytimenä. Luottamuksen menettämisen voi käytännössä aiheuttaa myös luottamushenkilön toiminta itse luottamustehtävän ulkopuolella tai vapaa-ajallakin. Harkintavaltaa käytettäessä vastakkain tulee punnita kaikkia asiassa esiin tulevia näkökohtia ja arvioida mm. seuraamusten suhteellisuus.”

Asianosaisen kuuleminen

Tilapäinen valiokunta on 9.8.2024 päättänyt varata apulaispormestari Ilkka Sasille tilaisuuden antaa kirjallisesti selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta. Selitys oli annettava viimeistään 19.8.2024.

Sasi on kuulemiseen antamassaan vastauksessa katsonut toimineensa Tampereen kaupungin apulaispormestarina hallintosäännön ja hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti. Sasi on katsonut, että hänellä on erinomaiset toimintaedellytykset apulaispormestarina työskentelyyn ja yhteistyöhön.

Vastauksessa Sasi toteaa, että pelkkä uutisointi ei voi olla riittävä peruste erottamiseen, vaan erottamisen on perustuttava erottamismenettelyn kohteena olevan objektiivisesti todennettavissa olevaan menettelyyn. Muussa tapauksessa erottamiseen riittäisi käytännössä tarkoitushakuisesti käynnistetty tosiasioille perustumaton julkisuuskampanja.

Sasi katsoo, että jos tässä tapauksessa päädytään ehdottamaan erottamista saatikka erottamiseen, päätöstä on pidettävä hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisena. Sasi esittää, että prosessia on ollut laittamassa vireille ja tilapäisen valiokunnan asettamisesta päättämiseen on osallistunut esteellinen henkilö. Lisäksi Sasi on esittänyt, että hänelle on varattava mahdollisuus lausua kaikesta valiokunnan selvitystyön aikana kertyneestä aineistosta, kuten kuntalain 35 § 3 momentin perusteella hankittavasta kunnanhallituksen lausunnosta ja tilapäisen valiokunnan ehdotuksen perusteluista. Sasi katsoo tämän olevan tarpeen myös sen vuoksi, että kuulemiselle varattu määräaika oli lyhyt.

Sasin valitus hallinto-oikeudelle

Sasi on kuulemisessa antamassaan vastauksessa viitannut myös Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 8.8.2024 tekemänsä valitukseen ja siinä esittämiinsä väitteisiin. Sasi on liittänyt valituksensa tilapäiselle valiokunnalle antamaansa vastaukseen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei ole vielä pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa Sasin valituksesta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Menettelyä koskevat väitteet

Sasi on valituksessaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle muun ohella esittänyt, että kaupunginhallituksen jäsen ja Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Anne-Mari Jussila olisi ollut esteellinen käsittelemään asiaa. Asiassa ei kuitenkaan ole tullut esille seikkoja, joiden perusteella Jussila olisi ollut esteellinen päättämään tilapäisen valiokunnan asettamisesta kaupunginhallituksessa ja valtuustossa.

Asianosaisen kuulemisen on suorittanut asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta. Kuulemismenettely on toimitettu hallintolain 34 §:n mukaisesti. Hallintolain 33 ja 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Määräajan on oltava asian laatuun nähden riittävä. Asianosaiselle on samalla ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista. Sasi ei ole pyytänyt lisää aikaa selityksen antamiselle.

Kuntaliiton julkaisun Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto. Lähtökohtana on, että kunnanhallitukselle varataan tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta asianosaisten kuulemisen jälkeen, ennen asian viemistä valtuuston käsiteltäväksi.

Yhteenvedo

Valtuuston epäluottamus on riittävä peruste apulaispormestarin erottamiseen. Poliittista tai tarkoituksenmukaisuusharkintaa rajoittavat hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet. Erottamispäätöksessä on yksilöitävä, mihin luottamuspuola perustuu ja miksi apulaispormestari ei nauti luottamusta.

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Tampereen kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 § 109 tarkistanut Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet, joiden mukaan epäasiallista käytöstä, kiusaamista tai häirintää ei sallita missään muodossa. Epäasialliseen käytökseen puuttuminen on jokaisen, mutta erityisesti esihenkilöiden ja luottamuselinten puheenjohtajien vastuulla. Kaupungin johto, esihenkilöt ja luottamushenkilöt näyttävät käytöksellään hyvää esimerkkiä henkilöstölle.

Tampereen kaupungin hallinnossa noudatetaan Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Lisäksi esimerkiksi Tampereen kaupunginhallituksen hyväksymässä määräyksessä, Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta, on määrätty hyvään hallintoon ja johtamiseen liittyvistä asioista.

Tiedoksi

Tilapäinen valiokunta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Liitteet

- 1 Kh 2.9.2024 Tilapäinen valiokunta 12.8.2024 - Kuulemiskirje liitteineen
 - 2 Kh 2.9.2024 Ilkka Sasin vastaus tilapäisen valiokunnan esittämiin kysymyksiin 19.8.2024
 - 3 Kh 2.9.2024 Vastauksen 19.8.2024 liite - Valitus Sasi Ilkka 8.8.2024
-

Tilapäinen valiokunta, 23.08.2024, § 14

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtaja Mikko Aaltonen:

Päätetään pyytää kaupunginhallitukselta lausunto apulaispormestari Ilkka Sasin erottamisvaatimuksesta sekä apulaispormestarin luottamuksen menetyksen syistä.

Perustelut

Valtuusto on kokouksessaan 1.7.2024 § 101 päättänyt asettaa keskuudestaan kuntalain 35 §:ssä tarkoitetun tilapäisen valiokunnan valmistelemaan apulaispormestarin erottamista koskevaa asiaa. Tilapäisen valiokunnan tulee laatia selvitys siitä, onko apulaispormestari Ilkka Sasi menettänyt valtuuston luottamuksen ja mikä on luottamuksen menettämisen peruste viimeistään syyskuun kaupunginvaltuuston 16.9.2024 käsiteltäväksi.

Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 5.7.2024 § 4 päättänyt, että asiantuntijana kuullaan Suomen Kuntaliitto ry:tä, jolta pyydetään lausunto apulaispormestarin erottamisen perusteista. Suomen Kuntaliitto ry on antanut asiantuntijalausuntonsa 6.8.2024.

Tilapäinen valiokunta on 9.8.2024 § 10 päättänyt varata apulaispormestari Ilkka Sasille tilaisuuden antaa kirjallisesti selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta siten, että selitys on annettava viimeistään 19.8.2024 ja että määräajan noudattamatta jättäminen tai selityksen antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Asianosaisen kuuleminen hallintomenettelyssä perustuu hallintolain 34 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Hallintolain 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

määräaika. Asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennöksinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin. Kuulemisen suorittaa asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta.

Kuntalain 35 §:n 3 momentin mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto.

Vaativuutena asiassa on lähinnä kaupunginhallituksen 17.6.2024 § 286 esitys apulaispormestari Ilkka Sasin erottamisvaatimuksesta. Selvityksiä, jotka voivat vaikuttaa asian ratkaisuun, ovat lähinnä tilapäisen valiokunnan kokoama aineisto, mukaan lukien Suomen Kuntaliitto ry:n lausunto ja asianosaisen kuulemismenettelyssä antama selitys. Tilapäisen valiokunnan valmisteluaineisto annetaan kaupunginhallitukselle oheismateriaalina.

Ilkka Sasi on tehnyt 8.8.2024 päivätyin valituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle. Valitus koskee Tampereen kaupunginvaltuuston 1.7.2024 § 101 päätöstä, jolla valtuusto asetti keskuudestaan kuntalain 35 §:ssä tarkoitettua tilapäisen valiokunnan valmistelemaan apulaispormestarin erottamista koskevaa asiaa. Sasi on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeus keskeyttää muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen täytäntöönpanon ja kumoaa sen sekä velvoittaa vastapuolen korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa asiassa korkolain 4 § 1 momentin mukaisine korkoineen kuukauden kuluttua siitä, kun päätös on ollut asianosaisten saatavilla. Hallinto-oikeus ei ole toistaiseksi antanut päätöstä keskeyttää muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen täytäntöönpanoa.

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 10.9.2024 www.tampere.fi

Päätös on annettu tiedoksi sähköpostilla 9.9.2024.

Tampere
09.09.2024

Leeni Herrala
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§330

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)